

NUMMER 58
JAARGANG 12 - JUNI 2023

DE DRUKTEMAKER

Tweemaandelijks infoblad van het Nederlands Drukkerij Museum/Leeuwerik 8 - 4872 PH Etten-Leur - info@nederlandsdrukkerijmuseum.eu

„EEN AMSTERDAMSE BRABANDER” EXPOSITIE JAN STRUBE GEOPEND

Op zaterdag 20 mei 2023 om 14:30 uur werd door de Stichting Vrienden van Jan Strube een overzichtstentoonstelling geopend in het Nederlands Drukkerij Museum.

Voorzitter van het museum, Frans de Nijs, verwelkomde de genodigden en heette ze hartelijk welkom. Hij deelde complimenten uit aan de inrichters van de tentoonstelling, die er veel tijd in hadden gestoken en er een mooi geheel van hadden gemaakt. Daarna gaf hij het woord aan Ad van Melis, voorzitter van de Stichting.

Door het openschuiven van het doek kwam het portret van Jan Strube tevoorschijn en daarmee werd de tentoonstelling voor geopend verklaard.

Beste mensen, allemaal een goedemiddag en van harte welkom hier in dit mooie Nederlands Drukkerij Museum. Als voorzitter van de Stichting Vrienden van Jan Strube mag ik deze expositie bij u inleiden. Het lijkt geen twijfel dat Jan Strube als kunstenaar al decennialang door zeer velen gewaardeerd wordt en dat hij door zijn veel omvattende oeuvre een grote regionale en zelfs landelijke bekendheid geniet. Zijn olieverven, litho's en tekeningen sieren niet voor niets menige

huiskamer en zijn ex libris hebben een prominente plaats in grafische kringen verworven. Hij werd geboren in Amsterdam en volgde daar de Quellinusschool, waar hij leerde tekenen, schilderen en lithograferen. Hij werd daarna lid van de kunstenaarsvereniging „De Onafhankelijken”. Jan Strube rekende zichzelf tot de Populisten, een stroming die hij in de jaren dertig vorm gaf door samen met Louis Singer de „Populistenkring” op te richten.

Het streven was „Kunst voor het volk”, dus volkse taferelen en herkenbare onderwerpen. Alledaagse dingen, zoals het leven in de stad of op het platteland. Markten, kermissen, werken op het land, stilleven, boerderijen, stille straatjes. Enkele malen week hij daarvan af zoals bijvoorbeeld het werk „Ik ruik mensenvlees”. Met zijn werken heeft Jan ook een stuk geschiedenis geschreven en een tijdsbeeld weergegeven. Deze expositie laat het oude Brabant zien, zoals

dit tot halverwege de vorige eeuw al jaren gewoon was. Toen was eenvoud troef, geluk heel gewoon en leefde men zijn leven. In dit opzicht is deze expositie de nostalgie ten top. De tentoonstelling met heden ten dage kan bijna niet groter zijn. Brabant is onherkenbaar veranderd en nu bijna de meest dynamische provincie van Nederland met alles wat er bij hoort. Op zijn tochten door Brabant

Lees verder op pagina 2

STICHTING VRIENDEN VAN JAN STRUBE TROTS OP BIJZONDERE EXPOSITIE

vervolg van pagina 1

leerde hij zijn Etten-Leurse vrouw Dina Bogers kennen. Daarmee woonde en werkte hij in zijn woningatelier in Prinsenbeek. Samen met de kunstenaars Gerrit de Morée, Dio Rovers en

Voorzitter Ad van Melis.

Paul Windhausen richtte hij de Bredase Kunstkring op, waaruit later het Bredase cultureel centrum De Beijerd is ontstaan. Voor zijn vele culturele verdiensten werd hem in 1977 de erepenning Breda Oranjestad uitgereikt. Hij was een Amsterdammer, die erg verknocht was aan het Brabantse land. Zijn productie is overweldigend, 80% van zijn werk is dan ook Brabants. Maar de overige 20% is zeker zo interessant, Strube in Parijs, Vlaanderen, Duitsland, Holland, Limburg en Zeeland. Honderden litho's, houtsneden, tekeningen en schilderijen hangen aan de muur van particulieren en musea tot over de landsgrenzen. Er zijn diverse belangrijke verzamelaars, die een omvangrijke collectie Strube's hebben. Ikzelf leerde Jan Strube kennen in 1978, toen ik hem in zijn knusse romantische huisje aan de Zanddreef in Prinsenbeek opzocht om een expositie van zijn

werk in het Prinsenbeeks gemeentehuis te organiseren. Hierdoor leerde ik hem kennen als een rustig, ietwat eigenzinnige man met weinig wensen voor zichzelf. Een kunstenaar pur sang, die zijn ontspanning zocht in tuinieren, pianospelen en lezen.

Kenmerkend voor hem was dat hij zijn hele leven heeft gewijd aan het maken van mooie dingen. Jan Strube overleed in 1985 op een respectabele leeftijd van 93 jaar. Samen met zijn vrouw ligt hij begraven op de Protestantse begraafplaats Haagveld aan de Haagweg in Princenhage.

Maar al was zijn naam wijd en zijd bekend en werd zijn kunst erkend, toch was er na zijn dood in 1985 een leegte.

Deze leegte werd echter gevuld toen in 2007 het boek Antoon Joosen met de Jan Strube-biografie met een flinke greep uit zijn vele werken verscheen. Het boek is en blijft een bron van veel informatie en geeft een prachtig overzicht van de veelzijdigheid van deze kunstenaar.

Anton liet het hier niet bij, gaf lezingen en liet nog meer boeken verschijnen, zoals in 2014 het boekje: „Kleine vertellingen van mijn vader“, de verhalen die Jan vertelde aan zijn dochter Sonja. Een jaar later stelde hij een tweede boek over Jan Strube samen met vele nieuwe werken. Tegelijk met de presentatie van het eerste boek kwam het besef dat deze hommage aan Jan ook een sein moest zijn om er voor te zorgen dat het werk van deze kunstenaar niet vergeten mag worden en een blijvend plaats in de kunstwereld verdient.

Met deze gedachte als vertrekpunt werden dan ook stappen ondernomen om daar vorm aan te geven. Op initiatief van Koos van Dongen werden hiervoor door Janus Jochems, Antoon Joosen, Kees van Oosterhout en mijzelf,

Er was veel belangstelling bij de opening van de tentoonstelling

de eerste stappen gezet. In overleg met zijn in 2020 overleden dochter Sonja leidde dit tot de oprichting van de Stichting Vrienden van Jan Strube in 2012. Voor de inzet van Anton zijn wij heel dankbaar, want het heeft onze Stichting de basis gegeven waarop verder gebouwd kon

succesvolle exposities geweest, hebben we een website, een dvd-filmdocumentaire, is er een Strubebankje in het Liesbosch en verscheen er een aantal kunstkaarten/kalender. In Heemkundig museum De Rijn aan de Brielsedreef in Prinsenbeek kan men zien hoe Jan Strube in „levende“ lijve aan het werk is in zijn atelier.

Verder werkt de Stichting gestaag verder aan een totaaloverzicht van al zijn werken en heeft de ultieme wens om in de toekomst een Jan Strube-museum te kunnen realiseren.

worden. Nog steeds zijn leden van de familie Strube in het bestuur vertegenwoordigd. Veel Strube-bewonderaars en –sympathisanten steunen ons met hun donatie en maken het mogelijk dat aan de intentie van de Stichting kan worden voldaan. Zo is het graf opgeknapt, voorzien van een monumentje. Ook zijn er

Tot slot gaat onze dankbaarheid uit naar:

1. Het Nederlands Drukkerij Museum voor het beschikbaar stellen van de ruimte, zijn medewerkers voor de verleende assistentie en speciaal Cees Jochems voor de fijne samenwerking;
2. Iedereen die voor deze expositie werk enz. ter beschikking heeft gesteld;
3. De Mastboom-Brosens Stichting voor de financiële bijdrage;
4. Onze donateurs, die het werk van onze Stichting mogelijk maken;
5. Mijn medebestuurleden voor de medewerking en speciaal Ineke en Priscilla, die de expositie vorm hebben gegeven.

Met veel belangstelling werden de werken van Jan Strube bekeken.

Het Kaasstalletje, één van de werken van Jan Strube.

EINDELOZE REEKSEN STILLEVENEN

HET BIJZONDERE LEVEN VAN JAN STRUBE

Jan Strube werd op 20 september 1892 geboren in Amsterdam. Al heel vroeg ontwikkelde de kleine Jan zijn tekentalent, maar hij moet van zijn ouders eerst een 'echt' vak leren. Hij gaat naar de ambachtsschool om huisschilder te worden, maar hij wil veel meer dan dat. Hij mag naar de Quellinus-school (het latere Rietveldacademie) om er te leren tekenen, lithograferen en schilderen.

Als student verdient Jan wat geld als keukenhulpje bij het Grand-hotel Krasnapolsky op de Dam. In de zomer van 1910 heeft hij genoeg geld gespaard en stapt hij op de trein richting het zuiden. Hij stapt in Breda uit en zoekt er een hotelletje. Jan Strube raakt in de ban van Breda en van Brabant. Gedurende zijn eerste verblijf zwerft hij door de stad en door de velden en de bossen. Op zijn zwerftochten door het Brabantse land in de omgeving van Breda kwam Strube ook in het dorpje Leur. Hij raakte er gecharmeerd van het haventje, van de statige herenhuizen aan het Lichttorenhoofd én van Dina Bogers, een timmermansdochter. Dina was enkele jaren jonger dan Jan en kwam uit een groot gezin.

Jan Strube en Dina Bogers kregen verkering en dat was in 1910 -1911 best een bijzondere aanlegenschap voor dat kleine kerkdorpje Leur. Jan was een stadsjochie en notabene ook nog uit die verre grote stad Amsterdam en Dina was een dorpsmeisje. Jan was student aan een instituut voor kunst en Dina was een eenvoudige dienstbode. Jan was bovendien ook nog protestant en Dina katholiek. "Twee geloven op één kussen, daar slaapt de duivel tussen", zo luidt het spreekwoord en misschien dat om die reden het jonge stelletje enkele jaren later op 3 juni 1915 in Amsterdam trouwde, waar ze zich vestigden. Jan wijdt zich geheel aan zijn kunstenaarschap en sluit zich aan bij de in 1912 opgerichte kunstenaarsvereniging "De Onafhankelijken". Met die groep jonge mensen exposeert hij vaak en zo nu en dan verkoopt hij ook werk. Maar een vetpot is het beslist niet. Hij legt zich vooral toe op kleine litho's en wat houtsneden. Meestal stadsgezichten, zoals een gracht, een kerk, een klokgeveltje.

DE OORLOGSJAREN:

Al vóór de Tweede Wereldoorlog voor Nederland een voldongen feit werd, waarschuwde Jan Strube op zijn manier al voor de komst van de Duitsers. Toen de oorlog eenmaal een feit was en

door de Duitsers "De Kultuurkamer" werd ingesteld werd Jan Strube daar lid van om in zijn brood en de zorgen voor zijn gezin te kunnen blijven voorzien. Geen lid worden betekende dat hij geen linnen, verf of penselen meer kon kopen. Hij zou niet meer mogen exposeren, geen kunstwerken meer kunnen maken, kortom, hij zou niet langer als kunstenaar kunnen werken.

UITZONDERLIJK TALENT:

Er waren wel kunstenaars, schrijvers, acteurs, schilders die geen lid werden, maar die moesten dan vaak wel onderduiken of ze werden opgepakt. Al kon Jan Strube dan wel doorgaan met zijn artistieke werk, het is toch vooral aan zijn vrouw Dina Bogers te danken dat het gezin zo goed die barre oorlogsjaren door is gekomen. Dina Bogers

Jan Strube poseert in zijn atelier voor één van zijn schilderijen

had namelijk ook een uitzonderlijk talent. Bij de boeren in de omgeving kocht zij ruwe schapenwol. Die spon ze tot ruwe draden om er later wandkleden en kussens van te weven. Ook ruilde zij kunstwerken van haar man in voor aardappelen, melk, groenten en vlees. Ze zorgde er wel voor dat haar gezin niets tekort kwam.

POSTZEGEL ONTWERPEN:

In 1943 mocht Jan Strube een postzegel voor de P.T.T. ontwer-

pen. Het werd een bruinrode zegel met de waarde van 7½ ct. Zo nu en dan verkocht hij ook nog wat kunstwerken en al met al kwam het gezin goed de oorlogsjaren door.

ZIJN DAGELIJKS LEVEN:

Het leven van Jan Strube kenmerkt zich vooral door zijn eenvoudige levenswijze en zijn harde werken. Hij stond elke ochtend vroeg op, ontbeet en ging daarna meteen al naar zijn atelier om er de hele dag te werken. Hij heeft een ongelofelijk oeuvre nagelaten van houtsneden, tekeningen, lithografieën en olieverfschilderijen. Daarnaast maakte hij ook gelegenheidsgrafiek zoals ex-librisen en geboortekaartjes. Met recht kunnen we van Jan Strube in overdrachtelijke zin zeggen dat hij een werkpaard was. Tot op zeer hoge leeftijd bleef Jan Strube zijn kunstwerken produceren. Eindeloze reeksen stillevenen zal hij hebben gemaakt, maar ook stadsgezichten, polderlandschappen, bossen, velden, dorpsstraatjes, boerenerven en boereninterieurs. Helaas werd die werklust een tijdlang onderbroken door het overlijden van zijn geliefde vrouw in 1966. Hij werd voor zijn oeuvre en voor zijn betekenis voor de culturele ontwikkeling van Breda door het stadsbestuur onderscheiden met een gedenkpenning. Het heeft hem gedurende zijn lange werkzame leven nooit aan beangstelling ontbroken. Hij kreeg regelmatig bezoeken in zijn atelier, waar de mensen hem aan het werk konden zien. Hij heeft veel exposities gehad, waarvan enkelen aan hem werden gewijd.

Jan Strube overleed in 1985 op 93-jarige leeftijd.

Don Quichotte en Sancho Panza, een van de vele werkstukken

WORKSHOP WERKMAN

Recentelijk hadden we weer het genoegen om voor een aantal mensen een workshop Werkman te mogen verzorgen. Mensen, die Werkman wel kenden, maar niet wisten hoe hij werkte om zijn “druksels” te maken. Het eerste wat we horen is: “ik heb geen idee hoe en wat ik kan maken”. Om uiteindelijk aan het eind van de workshop te constateren dat ze het helemaal nog niet zo gek er van af brachten. Een foto-impressie van de workshop.

De sjabloontjes zijn gemaakt en de deelnemers zijn aan de slag gegaan.

VAN DE
VOORZITTER

Beste lezer,
Dit is alweer de derde Drukte-
maker van dit jaar, zo vlak voor
de vakanties, hoewel er al velen
op vakantie zijn en/of geweest,
het zgn. „grijze circuit”. Ook
bij ons zijn er al vrijwilligers op
vakantie en wanneer ze terug zijn
beginnen ze om ons mooie mu-
seum te verduurzamen. Gezien
de torenhoge gasprijzen kunnen
we niet anders. Daarbij komt dat
onze gaskachel is afgekeurd en
tot zwijgen is gebracht door er
de stekker vanaf te knippen. Er
moet een nieuwe installatie
komen, anders zal het de komen-
de winter niet fijn zijn om rond-
leidingen in de kou te geven.
Na de vakanties gaan we de
kinderen van de basisscholen
weer ontvangen voor de diverse
projecten die we hebben.
Voor de groepen 6-7-8 zijn we
een nieuw project aan het voor-
bereiden.
Ik wens iedereen, die nog op
vakantie gaat een prettige vakan-
tie en kom gezond weer terug.
Was getekend,
Frans de Nijls

SPONSOREN / DONATEURS 2023

Amstel Graphics B.V. Amstelveen
BAKXXX Graphic Design, Bergen op Zoom
Bal Media Print Management B.V., Schiedam
ControlMedia, Etten-Leur
De Snelle Drukkers B.V., Vlaardingen
Drukkerij Durenkamp, Aardenburg
Drukkerij Hendrickx, Etten-Leur
Drukkerij Juten, Bergen op Zoom
Drukkerij Snep, Eindhoven
Drukkerij Vorsselmans, Zundert
F1 = Help, Gouda
Geskus Grafimedia, Fijnaart
Grafische Handelsonderneming Mekes B.V., Roosendaal
Koninklijke Drukkerij Em de Jong B.V., Baarle-Nassau
Letterwerkplaats Joost, Haarlem
Luijten Adviesgroep, Etten-Leur
Magneet Communicatiecentrum, Schiedam
Mastboom-Brosens Stichting, Ulvenhout
Oranjefonds, NL-Doetdag
PvW Offsetservice, Oss
Plomp Printbeheer, Berkel en Rodenrijs
Rabobank West-Brabant Noord

Mevr. E. Buurstede-Jochems, Etten-Leur
Mevr. B.M. Doppen-van Raamsdonk, Etten-Leur
Mevr. J. van Engelen-Renders, Waalwijk
Mevr. L. in 't Groen-Evers, Breda
Mevr. A. Makken, Maasland
Mevr. M.F.Th. Meijn, Amsterdam
Mevr. Strijbosch-Aanholt, Venlo
Dhr. S. Adriaanse, Eindhoven
Dhr. M.J.H. Bakker, Oosterhout
Dhr. L. van Beek, Breda
Dhr. C.I.M. Braat, Etten-Leur
Dhr. A.A.J. Buisman, Amsterdam
Dhr. D. Buurstede, Breda
Dhr. J. van Ginneken, Etten-Leur
Dhr. P. Goossens, Antwerpen
Dhr. G. van Gorp, Molenhoek
Dhr. R. van Heck, Oudenbosch
Dhr. H. Heinen, Roosendaal
Dhr. W. Laanstra, Etten-Leur
Dhr. F. Metsaers, Oosterhout
Dhr. J. Mugge, Etten-Leur
Dhr. L. Nederlof, Klundert
Dhr. F. Reijnders, Numansdorp
Dhr. A. de Rijck, Etten-Leur
Dhr. H. v.d. Spijker, Geertruidenberg
Dhr. Versevelt, Etten-Leur
Dhr. J.H. Vis, Barendrecht
Dhr. en Mevr. van Bedaf, Klundert
Dhr. en Mevr. Suijkerbuijk, Rijsbergen

WORKSHOPS

INTRODUCTIE-WORKSHOP "LETTERZETTEN/DRUKKEN"

Gedurende 3 opeenvolgende dagdelen wordt aan de deelnemers de beginselen bijgebracht van het zet- en drukprocedé. Elke deelnemer zet en drukt briefpapier, visitekaartje, label of een poster(tje). Het uitgangspunt is een simpel ontwerp of idee, omdat "het bijbrengen van de basis" en "het gevoel krijgen" centraal staat.

Het letterzetten gebeurt met houten en loden letters. Het drukken gebeurt in boekdruk (ook wel hoogdruk genoemd) op verschillende drukpersen. Dit is mede afhankelijk van het formaat van het ontwerp.

Iedere dagdeel heeft dus een onderwerp, te weten het drukken van: een labeltje, poster(tje) en huisstijl (visitekaartje, brief, of zoiets).

In 3 dagdelen maak je dus 3 verschillende soorten drukwerk.

WORKSHOP "LETTERPRESS"

Gedurende één of meerdere ochtenden werken de cursisten zelfstandig onder professionele begeleiding aan een opdracht, door de deelnemer zelf aan gedragen. Er wordt gewerkt in de Grafische Werkplaats. De deelnemer zet en drukt dus met als uitgangspunt een eigen ontwerp of idee.

Het letterzetten gebeurt met houten en loden letters.

Het drukken gebeurt in hoogdruk op diverse drukpersen.

WORKSHOP "WERKMAN"

Er kan gewerkt worden volgens de "Werkman-methode".

De Groninger drukker/kunstenaar H.N. Werkman maakte in zijn werk gebruik van verschillende druktechnieken. Hij combineerde sjabloneren, stempelen en "met een roller op papier werken" en maakte daarmee unieke kunstwerken (druksels geheten), die over de hele wereld bekendheid genieten. Vaak gebruikte hij hierbij stukjes karton of ander materiaal, die hij zelf de gewenste vorm gaf door te scheuren, knippen of snijden".

Deze workshop wordt gegeven met minimaal 4 à 5 personen.

Interesse om een workshop te volgen?

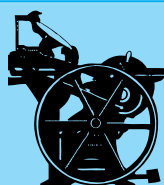
Bel: 06-40494417 of mail

info@grafischewerkplaatsetten-leur.eu

**WILT U OOK ONS MUSEUM
STEUNEN? WORD VRIEND(IN),
DONATEUR OF SPONSOR!**

U kunt zich aanmelden via:

info@nederlandsdrukkerijmuseum.eu

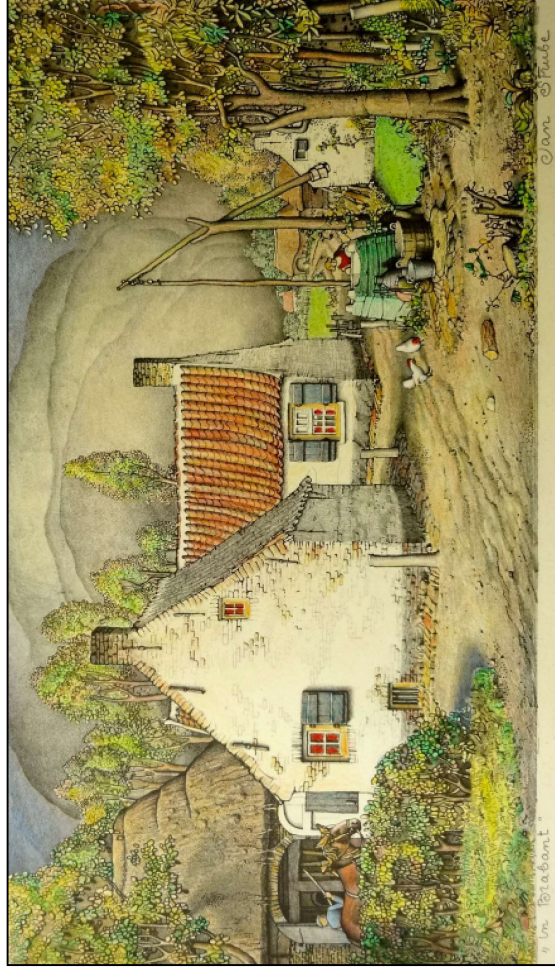
**Nederlands
Drukkerij
Museum**

COLOFON:

eindredactie: Cees Jochems
vormgeving en opmaak: Frans de Nijs
abonneren:
nieuwsbrief@nederlandsdrukkerijmuseum.eu

EXPOSITIE

JAN STRUBE, EEN AMSTERDAMSE BRABANDER.

NEDERLANDS DRUKKERIJ MUSEUM

Leeuwerik 8, 4872 PH Etten-Leur

23 MEI T/M 5 NOVEMBER 2023

*Openingstijden: iedere dinsdag- t/m vrijdagmiddag en elke
1^e zondag van de maand, van 13.00 -16.30 uur.*

www.janstrube.org

www.nederlandsdrukkerijmuseum.eu

JAN STRUBE 1892-1985

Hij werd geboren in Amsterdam en volgde daar de Quellinusschool. Waar hij leerde tekenen, schilderen en lithograferen. Werd daarna lid van de kunstenaarsvereniging De Onafhankelijken. Op zijn tochten door Brabant leerde hij zijn Etten-Leurse vrouw Dina Bogers kennen. Daarmee woonde en werkte hij in zijn woning/atelier in Prinsenbeek. In de regio Breda was hij een zeer bekende en mateloos populaire kunstschilder en lithograaf. Zijn ex-librissen kregen landelijk veel bekendheid.

Samen met de kunstenaars Gerrit de Morée, Dio Rovers en Paul Windhausen richtte hij de Bredase Kunstkring op, waaruit later het Bredase cultureel centrum De Beijerd is ontstaan. Voor zijn vele culturele verdiensten werd hem in 1977 de erepenning Breda Oranjestad uitgereikt.

Jan Strube overleed in 1985 op de respectabele leeftijd van 93 jaar. Samen met zijn vrouw ligt hij begraven op de Protestantse begraafplaats Haagveld aan de Haagweg in Princenhage.

STICHTING VRIENDEN VAN JAN STRUBE

**WILT U OOK VRIEND WORDEN?
STORT DAN MINIMAAL € 10,-
OP REK.NR. NL 38 RABO 0172 4844 80
t.n.v. Stichting Vrienden van Jan Strube**

Deze expositie is mede mogelijk gemaakt door:

